

## การวางระบบคดีสำคัญ (เป็นข่าว) ในงานสืบเสาะและพินิจ

โดย นางนงเยาว์ เขียวสอาด  
พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ  
กองพัฒนาการคุมประพฤติ

### ๑. สารสำคัญ

ปัจจุบันภารกิจงานคุมประพฤติภายใต้การพัฒนาของระบบกฎหมายและภารกิจการคืนคนดีสู่สังคมที่รับช่วงต่อจากกรมราชทัณฑ์ ทำให้ผู้รับบริการ (ผู้กระทำผิด) ขยายกลุ่มเพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่เป็นกลุ่มผู้กระทำผิดไม่ร้ายแรง ได้แก่ ผู้ที่ประมาทพลั้งเพลอ หรือกระทำโดยความจำเป็น เป็นมีกลุ่มผู้กระทำผิดร้ายแรง อาจถึงขั้นเป็นกลุ่มผู้กระทำผิด อุกฉกรรจ์ (Felony) อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร มีความทันสมัย ทำให้มีการกระจายข่าวอย่างรวดเร็วและเข้าถึงประชาชน ดังนั้นเมื่อคดีที่เป็นคดีสำคัญหรือคดีที่เป็นข่าว ถูกส่งจากผู้มีอำนาจเข้าสู่กระบวนการงานสืบเสาะและพินิจ และอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งบางคดีมีกระบวนการขั้นตอนที่ซับซ้อนตามประเภทลักษณะคดี ประกอบกับการถูกจับตามองจากสังคม ความเคลื่อนไหวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคดีมีการกระจายข่าวไปอย่างรวดเร็ว ทั้งที่เป็นความจริงและไม่เป็นความจริง ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้เคยเกิดผลกระทบด้านลบ รวมทั้งอาจจะเกิดขึ้นได้อีกต่อขั้นตอนงานสืบเสาะและพินิจ จึงเป็นความเสี่ยงต่อการบรรลุภารกิจขององค์กร และการดำเนินการในสถานการณ์เช่นนี้ หน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เช่น อัยการ ราชทัณฑ์ เป็นต้น มีการวางระบบการทำคดีสำคัญ ส่วนกรณีศาลพบการจัดการในขั้นตอนการให้ข่าวแก่สื่อมวลชนในรูปของจดหมายข่าว โดยมีความมุ่งหมายวิธีการป้องกันและลดผลกระทบด้านลบ ต่อหน่วยงาน และคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพของงาน ขณะเดียวกันมีการดำเนินการที่กระชับ รัดกุม และอย่างไม่ชักช้า สามารถตอบคำถามของสังคมได้อย่างโปร่งใส อันเป็นการสร้างความเชื่อถือต่อการอำนวยความยุติธรรม ซึ่งหากมีการวางระบบคดีสำคัญในงานสืบเสาะและพินิจ จะสามารถลดและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้

### ๒. คำสำคัญ

คดีสำคัญ คดีที่เป็นข่าว การสืบเสาะและพินิจ ความเสี่ยง

### ๓. บทนำ

ในรอบระยะเวลาประมาณ ๕ ปีที่ผ่านมา ผู้มีอำนาจมีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการในภารกิจงานคดีทุกประเภท รวมถึงการสืบเสาะและพินิจและคดีดังกล่าวเป็นข่าวในสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ซึ่งกองพัฒนาการคุมประพฤตินี้มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากการรายงานของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ เพื่อรายงานต่ออธิบดีกรมคุมประพฤติทางไลน์กลุ่มผู้บริหารและการรายงานทางโทรศัพท์ รวมทั้งการรายงานเป็นหนังสือภายหลังโดยเป็นการรายงาน รวมทั้งภารกิจ ได้แก่ การสืบเสาะและพินิจ มาตรา ๕๖ ป.อาญา การสืบเสาะข้อเท็จจริงพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ การควบคุมและสอดส่อง มาตรา ๕๖ ป.อาญา เด็กและเยาวชน และพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ ซึ่งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้กรมคุมประพฤตินี้มีหนังสือแจ้งเวียนไปยังหน่วยงานในสังกัดกรมคุมประพฤติ โดยฉบับล่าสุดคือ หนังสือที่ ยศ ๐๓๑๒/ว ๗๕ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อสั่งการกรณีการรายงานคดีบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือคดีที่น่าสนใจของสาธารณชน เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ รายงานข้อเท็จจริงให้อธิบดีกรมคุมประพฤติทราบ ในขั้นตอนก่อนคดีเข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติ และในระหว่างดำเนินการด้วยวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อการเตรียมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกระบวนการตามแนววิชาชีพ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินการ สิทธิและหน้าที่ของจำเลยเมื่อเข้าสู่กระบวนการและอื่นๆ เมื่อต้องชี้แจงหรือให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน ให้ทราบกระบวนการและวิธีการปฏิบัติต่อจำเลย ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในคดีที่เหมาะสมและถูกต้อง

- บทความนี้เป็นผู้เขียนจัดทำขึ้นโดยอิสระไม่ผูกพันใดกับกรมคุมประพฤติ
- ห้ามคัดลอก ตัดแปลงเนื้อหาโดยไม่ได้รับอนุญาต สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

สำหรับการรายงานระหว่งการสืบเสาะและพินิจในคดีสำคัญ (เป็นข่าว) ของสำนักงานคุมประพฤติ ไม่ปรากฏว่ามีรูปแบบการรายงานที่ชัดเจน บางสำนักงานฯมีการรายงาน บางสำนักงานฯไม่ได้รายงาน รวมทั้งกรณีรายงาน มีความแตกต่างกัน พนักงานคุมประพฤติบางรายมีการจัดทำแผนการสืบเสาะอย่างละเอียด เช่น คดีลูกโหน่ง (ดารานักแสดงตลก โดยจำเลยเป็นบุตรชายในคดีขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดปทุมธานี สาขาธัญบุรี เป็นต้น ส่วนในการดำเนินการของกองพัฒนาการคุมประพฤติ มีการรวบรวมรายงานและจัดทำรายงานสรุปคดีสำคัญ (รวมทุกประเภทคดี) ประจำเดือนรายงานต่ออธิบดีกรมคุมประพฤติ

การดำเนินการคดีสำคัญ (เป็นข่าว) ในคดีสืบเสาะและพินิจ มีปัจจัยและองค์ประกอบที่ซับซ้อนในหลายประการ ได้แก่

๑. ประเภทของผู้กระทำผิด ซึ่งแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑.๑ กลุ่มจำเลยที่กระทำผิดไม่ร้ายแรง ได้แก่ ประมาทพลั้งเผลอ

๑.๒ กลุ่มนักโทษในคดีสืบเสาะพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ ทำผิดร้ายแรง

๑.๓ จำเลยที่ศาลสั่งสืบเสาะตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ กรณีที่ไม่จำกัดอัตราโทษสูงสุด เช่น ความผิดต่อผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรง

๒. พฤติการณ์กระทำผิดมีผลกระทบทางลบต่อสังคมในวงกว้าง

๓. กระแสความต้องการของสังคม รวมทั้งการขึ้นของสื่อมวลชน

๔. ลักษณะเฉพาะตัวบางอย่างของผู้กระทำผิด เช่น มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบรรทัดฐานของสังคม ไปจนถึงเป็นนักเลงอันธพาล เป็นผู้ที่ชอบใช้อิทธิพลในสังคม หรือผู้ที่เป็นคนมีชื่อเสียงบางคนที่อาศัยการถูกดำเนินคดีเป็นการเพิ่มความ “ดัง” ให้ตัวเอง เป็นต้น

การดำเนินการ "คดีสำคัญ (เป็นข่าว)" ของสำนักงานคุมประพฤติที่ประสบความสำเร็จอย่างราบรื่นเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับการดำเนินคดีทั่วไป ทั้งนี้ การดำเนินการที่รายรื่นให้จำเลยเข้าใจและให้ความร่วมมือกับพนักงานคุมประพฤติ จะส่งผลต่อการดำเนินการในงานควบคุมและสอดส่องได้ โดยพบว่า "คดีสำคัญ" บางคดีเกิดเหตุที่ไม่พึงประสงค์ระหว่างการคุมความประพฤติ เช่นคดี "ผู้พันตั้ง" ผู้ถูกคุมความประพฤติพักการลงโทษที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการออกนอกเขตพื้นที่ การไปกระทำผิดขึ้นใหม่ และต่อมามีการฟ้องร้องผู้อำนวยการสำนักงานฯ คดี "แพรวา" ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขการทำงานบริการสังคม และมีการโต้แย้งกันในศาลเช่นกัน ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้หน่วยงานต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ คนและเวลาที่ต้องพิสูจน์ให้สังคมเห็นถึงการทำงานที่ยึดหลักกฎหมายและความชอบธรรม

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า การดำเนินการคดีสำคัญ (เป็นข่าว) เป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่งขององค์กรต่อการบรรลุภารกิจการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนในภาพรวม รวมทั้งความเชื่อมั่นของสังคมที่มีต่อการทำงานของกรมคุมประพฤติ

#### ๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำเสนอการวางระบบการทำงานเกี่ยวกับคดีสำคัญในงานสืบเสาะและพินิจ ทั้งในความรับผิดชอบของสำนักงานคุมประพฤติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกัน และลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

๒. เพื่อการลดและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรในระหว่างการสืบเสาะและพินิจ รวมทั้งการจะมีผลต่อไปยังการควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดในคดีสำคัญ (เป็นข่าว)

๓. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสังคมต่องานคุมประพฤติ

๔. จำเลยและผู้เกี่ยวข้องในคดีได้รับบริการ



**การบริหารความเสี่ยง** คือ กระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อช่วยให้องค์กรลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับของความเสียหายและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ ประเมินควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

ความเสี่ยงจำแนกได้เป็น ๔ ลักษณะดังนี้

- ๑) ความเสี่ยงทางด้านกลยุทธ์
- ๒) ความเสี่ยงทางการเงิน
- ๓) ความเสี่ยงทางการปฏิบัติงาน
- ๔) ความเสี่ยงด้านกฎหมายและข้อกำหนดผูกพัน้องค์กร

### **การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)**

หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

**ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)** หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัย มี ๕ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก

**การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)** หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงมีดังนี้

๑. การยอมรับความเสี่ยง เนื่องจากไม่คุ้มค่าที่จะจัดการควบคุมป้องกันความเสี่ยง ลด/ควบคุม/ปรับปรุง ระบบ ออกแบบการทำงานใหม่
๒. โอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบอยู่ในระดับที่ องค์กรยอมรับได้
๓. การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยงเป็นการกระจายถ่ายโอนให้ผู้อื่น ช่วยแบ่งความรับผิดชอบ
๔. เลี่ยงความเสี่ยง เป็นการจัดการความเสี่ยงในระดับที่สูงมากและหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการกิจกรรมนี้

### **การควบคุม**

๑. เพื่อป้องกัน
๒. เพื่อให้ตรวจพบ
๓. โดยการชี้แนะ (Directive Control)
๔. เพื่อแก้ไข เพื่อควบคุม เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดได้ถูกต้องไม่ให้เกิดอีก

### **๘. กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง**

- พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

หมวด ๑ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๖ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

#### กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- **ประมวลกฎหมายอาญา** (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๙) ม. ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีพินาศจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือลงโทษปรับถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

- (๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ
- (๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
- (๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีกโดยความผิดในครั้งหลัง เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความผิด สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะรับโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้กลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกิดห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวด้วยหรือไม่ก็ได้

#### - พระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

##### หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

มาตรา ๑๔ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) การสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิดและเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายและความเห็นของผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงานความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปรับปรุงตนเองและวิธีการคุมประพฤติ

##### หมวด ๔ อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

มาตรา ๓๐ ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ เกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด การรู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น เหตุอันควรปรานี และเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษได้

เมื่อศาลได้รับรายงานและความเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าศาลเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบถาม หรือส่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจเพิ่มเติมได้

- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ พ.ศ. ๒๕๖๐  
ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาดหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่

### การวิเคราะห์

คดีสำคัญ (เป็นข่าว) ที่เป็นคดีสืบเสาะและพินิจ ด้วยเหตุปัจจัยของการจับตามองของสังคม มีการกล่าวกันว่าความต้องการและความคาดหวังของประชาชนในเรื่องการบริการสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับความเสี่ยงได้น้อยในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย และภายใต้เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความรวดเร็วและยากต่อการควบคุม นอกจากนี้โครงสร้างของระบบราชการ มีการกำหนดนโยบาย รวมทั้งการตัดสินใจโดยส่วนกลาง และสำนักงานคุมประพฤติเป็นหน่วยปฏิบัติ มีกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การจะเห็นได้ว่าโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้ ในกรณีระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงและการคัดกรองผู้กระทำผิดที่หย่อนประสิทธิภาพ อาจจะนำมาซึ่งความเสี่ยงของสังคมในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควบคู่กับการที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน เนื่องจากระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) ที่เกิดจากการสืบเสาะและพินิจคดีสำคัญ มีโอกาสทุกระดับความเสี่ยง

ดังนั้น กรมคุมประพฤติจึงควรมีการบริหารควบคุมความเสี่ยงด้วยการยอมรับความเสี่ยงและให้มีการกระจายความเสี่ยง ถ้าย้อน และแบ่งความรับผิดชอบ รวมทั้งในขณะเดียวกัน กองพัฒนาการคุมประพฤติ มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำ รวมทั้งวางระบบปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ในระหว่างการสืบเสาะและพินิจ เช่น การแสวงหาข้อมูลและการเสนอความเห็นขาดความเป็นวิชาชีพ เนื่องจากการครอบงำของสื่อมวลชนหรือไม่ เช่น ผู้ถูกคุมความประพฤติพักการลงโทษออกนอกพื้นที่ ไปกระทำผิดซ้ำอันเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการพักการลงโทษหรือกรณีการทำงานบริการสังคมไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่กำหนดว่าการบริหารราชการจะต้องบรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับความเสี่ยง คือ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

### ๔) การวางระบบคดีสำคัญในงานสืบเสาะและพินิจ

๔.๑ รูปแบบการบริหารจัดการและการมอบหมายหน้าที่ โดยกำหนดให้สำนักงานคุมประพฤติจัดทำคำสั่งคณะทำงาน เพื่อกำกับดูแล โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานฯ เป็นประธานคณะทำงาน หัวหน้ากลุ่มงานสืบเสาะและพินิจ พนักงานคุมประพฤติอาวุโส เป็นคณะทำงาน และพนักงานคุมประพฤติ ๒ ราย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ หากเป็นสำนักงานฯขนาดใหญ่ให้เพิ่มคณะทำงานตามความเหมาะสม เพื่อทำหน้าที่วางแผน กำกับ ดูแล ในรูปแบบการประชุมคดี (Case Conference) และรายงาน ตลอดจนการดำเนินการอื่นๆใด

**๔.๒ การจัดทำผังกระบวนการ เพื่อความเข้าใจถูกต้องตรงกัน** โดยกำหนดกระบวนการขั้นตอนหลัก ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ก. การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ข. การรับคดี และ ค. การสืบเสาะและพินิจ และการเขียนรายงานเสนอศาลหรือผู้มีอำนาจ โดยมีการรายงานคดีสำคัญมายังอธิบดีกรมคุมประพฤติทางโทรศัพท์ และผู้อำนวยการกองพัฒนาการคุมประพฤติ เป็นหนังสือภายในระยะเวลา

สำหรับแนวปฏิบัติ ในขั้นตอนหลัก (ข้อ ๔.๒) มีรายละเอียดดังนี้คือ

**ก. การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร** ก่อนรับคดีจากสื่อสารมวลชน สื่อออนไลน์และแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมทั้งจากข้อมูลคดีเก่า (หากกระทำผิดซ้ำ) เพื่อประกอบการรายงานต่ออธิบดี และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินแนวโน้มความเสี่ยงจากการกระทำผิดซ้ำ และอื่นๆ เป็นลำดับแรกที่พนักงานคุมประพฤติควรรับทราบ

**ข. การรับคดี** การมอบหมายหน้าที่ในคดีสำคัญอาจมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติอาวุโส เช่น ในกรณีผู้เกี่ยวข้องในคดีเป็นบุคคลชั้นนำ พนักงานคุมประพฤติอาวุโส รับผิดชอบในการสอบปากคำ การชี้แจงเงื่อนไขตลอดจนการรับรายงานตัว โดยคำนึงถึงบริบทวัฒนธรรมไทยแต่ให้คงไว้ซึ่งความเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

**ค. การสืบเสาะและพินิจ** ให้ดำเนินการตามปกติแต่ให้มีความระมัดระวังรอบคอบ ขั้นตอนการสอดส่อง มีการวางแผนที่ดีโดยการประชุมคดี แผนการแก้ไขฟื้นฟู เช่นเดียวกับวิธีปฏิบัติในคดีปกติ

## ๒. ข้อควรระวัง

๑. การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข่าว โดยเฉพาะข่าวที่มีการชี้นำ ตัดสินล่วงหน้า

๒. ความน่าเชื่อถือของพนักงานคุมประพฤติ โดยเฉพาะความเป็นกลาง การยึดมั่นในจรรยาบรรณ ตลอดจนบุคลิกภาพ การแต่งกาย และการวางตัว

๓. การให้ข่าวต่อสื่อมวลชนกรณีที่เป็นประเด็นอ่อนไหว หรือมีความซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงคำถามล้วงลึกของผู้สื่อข่าว ควรให้ข่าวทางจดหมายข่าว (Letterpress) (สำนักงานควรหาหรือมายังส่วนกลาง)

๔. การรายงานต่ออธิบดี และการดำเนินการต่างๆ ต้องฉับไว ตอบสนองต่อความต้องการใคร่รู้ของสังคม

๕. บุคลากรในสำนักงานทุกระดับ จะต้องวางตัวเป็นกลางและระวังกริยาในระหว่างปฏิบัติหน้าที่งดเว้นการถ่ายรูป ถ่ายรูปเซลฟี่กับจำเลยหรือผู้เกี่ยวข้องในคดีตารา นักร้อง นักกีฬา และบุคคลมีชื่อเสียงอื่น

อนึ่ง ควรทำความเข้าใจกับจำเลยและครอบครัวที่ต้องการบรรพชาอุปสมบทเพื่อเป็นศิริมงคลหลังพ้นจากคุก (การสืบเสาะพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ) ไม่สามารถทำได้ภายใต้มติมหาเถรสมาคม (ม.ส. ครั้งที่ ๔/๒๕๔๓ และ ม.ส. ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๐) เพื่อป้องกันและคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้เกิดความมั่นคงด้วยการคัดกรองผู้สืบทอดศาสนาพระพุทธศาสนา

## บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กรมคุมประพฤติเป็นองค์กรที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของสังคม ชุมชน ภายใต้ภารกิจ “คืนคนดี” ซึ่งหากมีการวางระบบในงานสืบเสาะและพินิจคดีสำคัญ (เป็นข่าว) จะสามารถควบคุมความเสี่ยงให้ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นได้น้อยที่สุด และขณะเดียวกันคดีสำคัญเป็นโอกาสที่กรมคุมประพฤติสามารถใช้เป็นช่องทางในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร โดยการมีระบบงานเป็นเครื่องมือ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม พนักงานคุมประพฤติมีความเป็นวิชาชีพ มีเกียรติและศักดิ์ศรีภาคภูมิใจในหน้าที่อันสำคัญที่เทียบเท่ากับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความราบรื่นต่อทุกฝ่าย กรมคุ้มครองประพฤติกวรมีการดำเนินการ ดังนี้

๑. การมอบหมายหน้าที่แก่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านการสืบเสาะและพินิจ เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำแก่สำนักงานฯ

๒. ให้กองพัฒนาการคุ้มครองประพฤติดำเนินการคดีสำคัญเป็นระยะ เพื่อศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งและการพัฒนาระบบ

๓. การกำหนดมีกระบวนการ ขั้นตอน การดำเนินการด้านคดี กรณีคดีสำคัญ ในคู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองประพฤติกวรมีการกิจ

๔. ควรมีการจัดทำหลักสูตรหัวข้อ ข้อควรทราบสำหรับทนายความเมื่อติดต่อกับสำนักงานคุ้มครองประพฤติ กรณีคดีสำคัญ โดยการประสานกับคณะกรรมการทนายความประจำศาลในการขอประชาสัมพันธ์ชี้แจงแก่ทนายความ เนื่องจากในคดีสำคัญทนายความมักพบทต่อลูกความค่อนข้างสูง



## บรรณานุกรม

- การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี กับการพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒  
สำนักงาน ก.พ. Good Governances
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง กรุงเทพฯ :  
บริษัทดวงกมลสมัย จำกัด, ๒๕๕๙
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ. วิสัยทัศน์ และ  
กรอบการปฏิรูประบบราชการ กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ. พ.ศ. ๒๕๕๔
- [www.thai-ScienceMuseum.com](http://www.thai-ScienceMuseum.com)
- การบริหารความเสี่ยงขององค์กร/kmscperu. [Httns//kmscperu.wordpress.com](https://kmscperu.wordpress.com)

## ประวัติผู้เขียน

นางนงเยาว์ เขียวสอาด  
พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ  
หัวหน้ากลุ่มพัฒนางานบริการสังคม  
กองพัฒนาการคุมประพฤติ  
กรมคุมประพฤติ

### ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์  
สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม

### ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงตลิ่งชัน
- พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้
- พ.ศ. ๒๕๕๙ รองผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๑
- พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดปทุมธานี สาขาธัญบุรี
- พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปัจจุบัน หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนางานบริการสังคม กองพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ

### ผลงานชิ้นสำคัญ

- บทความความเฝ้าไม่จับได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (พ.ศ. ๒๕๕๓)
- โครงการ E-Learning กรมคุมประพฤติ
- อื่นๆ